

СХВАЛЕНО

ЗАТВЕРДЖУЮ

Протокол засідання педагогічної ради
ЗЗСО «Маньківський ліцей»
«___» _____ 2023 р. № _____

Директор _____ Ігор КОШИЦЬКИЙ
наказ № _____ від «___» _____ 2023 р.

**Освітня програма
закладу загальної середньої освіти
«Маньківський ліцей»
Затурцівської сільської ради
Володимирського району
Волинської області**

Вступ

Повне найменування закладу – заклад загальної середньої освіти «Маньківський ліцей» Затурцівської сільської ради Володимирського району Волинської області. Скорочене найменування українською мовою: ЗЗСО «Маньківський ліцей». Засновником закладу є Затурцівська сільська рада Володимирського району Волинської області.

Заклад загальної середньої освіти «Маньківський ліцей» Затурцівської сільської ради забезпечує здобуття освіти на таких рівнях:

- початкова освіта – 1-4 класи (початкова школа) – перший рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем/ученицею вимог до результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти;
- базова середня освіта – 5-9 класи (гімназія) – другий рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем/ученицею вимог до результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти;
- профільна середня освіта – 10-11(12) класи (ліцей) – третій рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем/ученицею вимог до результатів навчання, визначених Державним стандартом профільної середньої освіти.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти «Маньківський ліцей» Затурцівської сільської ради розроблена відповідно до законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», крім того:

Початкова освіта:

- Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року №988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»);
- Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №87 від 21.02.2018 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ України № 688 від 24.07.2019 № 898 від 30.09.2020);
- для 1 класу – Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О.Я. (наказ МОН України від 12.08.2022 №743-22);
- для 2 класу – Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б. (наказ МОН України від 12.08.2022 №743-22);
- для 3-4 класів – Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б. (наказ МОН України від 12.08.2022 №743-22).

Базова середня освіта:

5-6 класи (адаптаційний цикл базової середньої освіти):

- Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ МОН України від 19.02.2021 №235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти»);
- Державного стандарту базової освіти, затвердженого постановою КМ України від 30.09.2020 №898.

7-9 класи:

- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ МОН України від 20.04.2018 №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»);
- Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою КМ України від 23.11.2011 №1392.

Повна (профільна) загальна середня освіта:

10-11 класи:

- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (наказу МОН України від 20.04.2018 №408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 №464) «Про затвердження типової освітньої

програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

Освітня програма є основним документом ліцею, що забезпечує досягнення учнями/ученицями визначених відповідними Державними стандартами початкової, базової та повної загальної освіти результатів навчання, окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором, їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Очікувані результати навчання, подані в рамках навчальних програм, передбачають і забезпечують формування ключових компетентностей учнів/учениць. Необхідною умовою формування компетентностей є діяльна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів/учениць до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме змістовно-інформаційних, операційно-діяльних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів/учениць і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу й формування наукового світогляду.

Ключові компетентності

1. Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами. Це вміння усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів). Здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, удома, у вільний час. Усвідомлення ролі ефективного спілкування.

2. Спілкування іноземними мовами. Уміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання і письмо) у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів. Уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування.

3. Математична грамотність. Уміння застосовувати математичні (числові та геометричні) методи для вирішення прикладних завдань у різних сферах діяльності. Здатність до розуміння і використання простих математичних моделей. Уміння будувати такі моделі для вирішення проблем.

4. Компетентності в природничих науках і технологіях. Наукове розуміння природи і сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності. Уміння застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати.

5. Інформаційно-цифрова компетентність передбачає впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні. Інформаційна й медіа-грамотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, роботи з базами даних, навички безпеки в Інтернеті та кібербезпеці. Розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо).

6. Уміння навчатися впродовж життя. Здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою навчальну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя.

7. Соціальні і громадянські компетентності. Усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, на роботі. Уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів.

8. Підприємливість. Уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави. Здатність до підприємницького ризику.

9. Загальнокультурна грамотність. Здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва. Ця компетентність передбачає глибоке розуміння власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших.

10. Екологічна грамотність і здорове життя. Уміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами в рамках сталого розвитку, усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя.

Наскрізнi лiнii

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцii ключових i загальнопредметних компетентностей, навчальних предметiв та предметних циклiв; вони враховуватимуться при формуваннi середовища лiцею.

Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнiв/учениць уявлень про суспiльство в цiлому, розвивають здатність застосовувати отриманi знання у рiзних ситуацiях.

Мета наскрiзних лiнii – «сфокусувати» увагу й зусилля вчителiв-предметникiв, класних керiвникiв, зрештою, усього педагогiчного колективу на досягненнi життєво важливої для учня/ученицi й суспiльства мети, виразити ключовi компетентностi.

1. Для наскрiзної лiнii «Екологічна безпека та сталий розвиток» – це формування в учнiв/учениць соціальної активностi, відповідальностi й екологічної свiдомостi, у результатi яких вони дбайливо й відповідально ставитимуться до довкiлля, усвідомлюючи важливiсть сталого розвитку для збереження довкiлля й розвитку суспiльства.

2. Метою вивчення наскрiзної лiнii «Громадянська відповідальність» є формування відповідального члена громади й суспiльства, який розуміє принципи й механiзми його функціонування, а також важливiсть національної iнiцiативи. Ця наскрiзна лiнiя освоюється через колективну дiяльнiсть – дослідницькi роботи, роботи в групі, проєкти тощо, яка розвиває в учнiв/учениць готовнiсть до співпрацi, толерантнiсть щодо рiзноманiтних способiв дiяльностi й думок.

3. Завданням наскрiзної лiнii «Здоров'я і безпека» є становлення учня/ученицi як емоційно стійкого члена суспiльства, здатного/здатної вести здоровий спiсiб життя i формувати навколо себе безпечне життєве середовище.

4. Вивчення наскрiзної лiнii «Підприємливість і фінансова грамотність» забезпечить краще розуміння молодим поколінням українцiв/українок практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, iнвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо); сприятиме розвиткові лiдерських iнiцiатив, здатностi успішно дiяти в технологiчному швидкозмiнному середовищi.

Особливості організації освітнього процесу

ЗЗСО «Маньківський ліцей» працює в режимі 5-тиденного навчального тижня, є загальноосвітніми навчальними закладами з українською мовою навчання. У 2023-2024 навчальному році в ліцеї нараховується 11 класів, навчається 134 учні/учениці.

Таблиця 1

Мережа класів та кількість учнів/учениць

№ з /п	Класи	Кількість учнів/учениць у класі
1	1	3
2	2	10

3	3	11
4	4	9
Усього 1-4 кл.	4	33
1	5	17
2	6	14
3	7	17
4	8	11
5	9	21
Усього 5-9 кл.	5	80
1	10	13
2	11	8
Усього 10-11	1	21
Усього 1-11 кл.	10	134

Освітній процес організовується відповідно до вимог законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Положення про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. № 778, Державних стандартів початкової, базової та повної загальної середньої освіти, Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25 вересня 2020 року №2205 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 10 листопада 2020 року за №1111/35394, листів Міністерства освіти і науки України № 1/7707-22 від 11.07.2022 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та опалювального сезону в умовах воєнного стану», №1/12186-23 від 16.08.2023 «Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти», Положення про з'єднаний клас (клас-комплект) початкової школи, затвердженого наказом МОН України 05.08.2016 №944 (у редакції наказу МОНУ 27.05.2021 №588).

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за №229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти № 572 від 09.10.2002 наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту №921 від 17.08.2012 наказом Міністерства освіти і науки №401 від 08.04.2016) клас може ділитися на групи під час вивчення української та іноземної мов за умови більше 27 учнів/учениць у класі, під час проведення практичних занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів/учениць у групі.

Оцінювання результатів навчання учнів/учениць у закладі врегульовано такими документами:

- законом України «Про повну загальну середню освіту»;
- Порядком переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 №762, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за №924/27369 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 08.05.2019 №621);
- Методичними рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджених наказом МОН України від 13.07.2021 №813;
- наказом МОН України від 02.09.2020 №1096 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення класного журналу учнів початкових класів Нової української школи»;
- наказом МОН України від 13.04.2011 №329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»;
- Рекомендаціями щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які

- здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджених наказом МОН України від 01 квітня 2022 р. № 289;
- рішенням педагогічної ради закладу від 30.08.2023, протокол №1;
 - Інструкцією з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2006 № 496.

За умов запровадження карантину в закладі або виникнення загрози життю та здоров'ю здобувачів освіти у зв'язку з військовою агресією рф навчання проводиться з використанням технологій дистанційного навчання, що не передбачає відвідування закладу освіти її здобувачами/здобувачками та постійного відвідування педагогічними працівниками/працівницями. Це передбачено Положенням про дистанційне навчання, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 25.04.2013 № 466, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.04.2013 за № 703/23235 (зі змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства освіти і науки № 660 від 01.06.2013, № 761 від 14.07.2015, № 1115 від 08.09.2020).

Для здійснення обміну навчальними матеріалами можуть застосовуватися будь-які пристрої та інструменти, зокрема мобільний телефон, за допомогою якого можна організувати спільноту в соціальних мережах, мобільних додатках. *Рекомендованим є використання безкоштовного сервісу Google Клас (GoogleClassroom) та порталу «Нові знання».*

Структура навчального року

Відповідно до статті 15 розділ XII закону України «Про освіту», статті 10 розділу III закону України «Про повну загальну середню освіту» структура навчального року, тривалість навчального тижня, інші форми організації освітнього процесу встановлено педагогічною радою ліцею у межах часу, передбаченого програмою.

2023/2024 навчальний рік розпочинається 01 вересня 2023 року та закінчується не пізніше 28 червня 2024 року.

Організація освітнього процесу здійснюється за семестровою системою. Структура навчального року: I семестр – з 01.09.2023 по 22.12.2023; II семестр – з 09.01.2024 по 31.05.2024.

Упродовж навчального року проводяться канікули: осінні канікули – з 28.10.2023 по 05.11.2023; зимові канікули – з 23.12.2023 по 08.01.2024; весняні канікули – з 23.03.2024 по 31.03.2024.

Тривалість уроків: 1 клас – 35 хв, 2-4 класи – 40 хв, 5-11 класи – 45 хв. Навчальні заняття проводяться в одну зміну з 09.00 до 15.05 і регламентуються розкладом уроків, затвердженим директором. Розклад навчальних занять складається відповідно до навчального плану закладу та повинен враховувати оптимальне співвідношення навчального навантаження протягом тижня, а також чергування протягом дня і тижня навчальних занять з навчальних предметів природничо-математичного, суспільно-гуманітарного циклів із навчальними предметами художньо-естетичного, фізкультурно-оздоровчого та технологічного циклів з урахуванням Гігієнічних правил складання розкладу навчальних занять, наведених у додатку 7 до Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти.

Для здобувачів освіти 5-11-х класів допускається проведення підряд двох уроків під час лабораторних і контрольних робіт, написання творів, викладанні допрофільних та профільних предметів, а також уроків трудового навчання.

З метою зменшення часу перебування учнів/учениць в закладі тривалість перерв між навчальними заняттями зменшена, є дві великі перерви, які встановлені з урахуванням потреби в організації харчування дітей: для учнів/учениць 1-4-х класів не менше 15 хв., 5-10 класів – не менше 10 хв., 2 великих перерви – 20 хв. (для прийому їжі) після другого навчального заняття – для учнів/учениць 1-6-х класів, після третього навчального заняття – для учнів/учениць 7-10 класів.

У середині здвоєного навчального заняття організовується перерва тривалістю 10 хв. для активного відпочинку.

За необхідності, що викликана карантинними обмеженнями, погодними умовами, виникненням загрози життю та здоров'ю здобувачів освіти у зв'язку з військовою агресією РФ тощо, до структури навчального року можуть вноситись корективи.

Закінчується навчальний рік проведенням державної підсумкової атестації у початковій, основній та старшій школі.

Державна підсумкова атестація проводиться відповідно до нормативних вимог Міністерства освіти і науки України.

Документи здобувачам освіти вручатимуться у терміни, встановлені Міністерством освіти і науки України.

Розвиток творчих, інтелектуальних, організаторських, спортивних здібностей забезпечується в позанавчальний час на різноманітних заходах.

Учні/учениці набувають досвіду громадянської активності, самоврядування, демократичного лідерства через діяльність шкільної дитячо-юнацької організації – Рада лідерів.

Початкова освіта

Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями/ученицями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

У зв'язку з військовим станом та зменшенням фінансування освітньої субвенції предмети варіативної складової у навчальному плані не використовуються.

Зміст програм має потенціал для формування в учнів/учениць усіх ключових компетентностей та спільних умінь.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми використовуються внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Протягом навчального року відповідно до плану, розробленого вчителем/вчителькою, та затвердженого рішенням педагогічної ради від 30.08.2023, протокол №1, протягом п'яти днів у 1 та 2 класах, десяти днів у 3 і 4 класах проводиться навчально-пізнавальна, пошуково-дослідницька практика, яка передбачає активну діяльність учнів/учениць у закладі та поза його межами, реалізацію проектів, екологічних акцій тощо.

1 клас

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту та очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності та практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей

дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Загальний річний обсяг навчального навантаження для учнів/учениць 1 класу складає – 770 годин/навчальний рік.

У 1 класі Освітню програму укладено з таких предметів: інтегрований курс «Українська мова. Навчання грамоти» (7 год.), іноземна мова (англійська) (2 год.), математика (4 год.), «Я досліджую світ» (3 год.), «Дизайн і технології» (1 год.), мистецтво (2 год.), фізична культура (3 год.). Мистецтво реалізується через предмети «Образотворче мистецтво» (1 год.), «Музичне мистецтво» (1 год.).

Оскільки до 1 класу зараховано тільки троє дітей, то відповідно до Положення про з'єднаний клас (клас-комплект) початкової школи, затвердженого наказом МОНУ 05.08.2016 №944 (у редакції наказу МОНУ 27.05.2021 №588), учні 1 та 4 класів утворюють клас-комплект на 2023-2024 н.р.

Організація здобуття освіти учнями кожного класу здійснюється на основі окремих навчальних планів.

2-4 класи

Загальний річний обсяг навчального навантаження для учнів 2 класу – 840 годин/навчальний рік.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 3-4-х класів складає 1750 годин/навчальний рік (з урахуванням фізичної культури): для 3-го класу – 875 годин/навчальний рік, для 4-го класу – 875 годин/навчальний рік.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних *навчальних програмах*.

Перелік та пропонований зміст освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна, у тому числі:
- рідномовна освіта (українська мова та література) (МОВ)
- іншомовна освіта (ІНО);
- математична (МАО)
- природнича (ПРО)
- технологічна (ТЕО)
- інформатична (ІФО)
- соціальна і здоров'язбережувальна (СЗО)
- громадянська та історична (ГІО)
- мистецька (МІО)
- фізкультурна (ФІО)

Мовно-літературна освітня галузь у 2 класі – через інтегровані курси «Українська мова» (5 год.), «Я досліджую світ» (2 год.), предмет «Англійська мова» (3 год.); у 3 класі – через інтегровані курси «Українська мова» (5 год.), «Я досліджую світ» (2 год.), предмет «Англійська мова» (3 год.); у 4 класі - через інтегровані курси «Українська мова» (5 год.), «Я досліджую світ» (2 год.), предмет «Англійська мова» (3 год.).

Математична освітня галузь реалізується через предмет «Математика» (3 год.) та інтегрований курс «Я досліджую світ» (1 год.).

Громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна, природнича, інформаційна реалізується через інтегрований курс «Я досліджую світ».

Розподіл годин в рамках цього інтегрованого курсу розподіляється наступним чином:
2 клас:

громадянська та історична – 1 година;
соціальна та здоров'язбережувальна – 1 година;
природнича – 1 година;
технологічна – 1 година;
інформатична – 1 година.

3 клас:

громадянська та історична – 1 година;
соціальна та здоров'язбережувальна – 1 година;
природнича – 1 година;
технологічна – 1 година.

4 клас:

громадянська та історична – 1 година;
соціальна та здоров'язбережувальна – 1 година;
природнича – 1 година;
технологічна – 1 година.

Мистецька освітня галузь реалізується через предмети «Образотворче мистецтво» (1 год.), «Музичне мистецтво» (1 год.).

Інформаційна освітня галузь у 3-4 класах реалізується через предмет «Інформатика» (1 год.).

Фізкультурна освітня галузь реалізується через предмет «Фізична культура».

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми використовуються внутрішньо-предметні й міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель/вчителька визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Навчальний план для 1 класу складений відповідно до Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Савченко О.Я. й викладений у

Таблиці 2

Навчальний план для 1 класу початкової школи

Навчальний предмет/інтегрований курс	Кількість годин на тиждень
	1 клас
<i>Інваріантний складник</i>	
Українська мова. Навчання грамоти	7
Іноземна мова	2
Математика	4
Я досліджую світ	3
Дизайн і технології	1
Мистецтво	2
Фізична культура*	3
Усього	22
<i>Варіативний складник</i>	
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	-
Кількість навчальних годин, що фінансуються з державного бюджету (без урахування поділу на групи)	23
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня	20/700

*Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів/учениць.

Навчальний план для 2 класу складений відповідно до Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б, для 1-2 класів, затвердженої наказом МОНУ від 08.10.2019 №1272 й викладений у

Таблиці 3

**Навчальний план для 2 класу початкової школи
з навчанням українською мовою**

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень		
	2 клас		
Українська мова	5		
Іноземна мова (англійська мова)	3		
Математика	3		
Я досліджую світ*	8		
Образотворче мистецтво	1		
Музичне мистецтво	1		
Фізична культура**	3		
Усього	21+3		
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	-		
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	22	22	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	24		

* Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна – 2; математична – 1; природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична – разом 4; інформатика – 1.

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів/учениць, але обов'язково фінансуються.

Навчальний план для 3-4 класів складений відповідно до Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б, для 3-4 класів, затвердженої наказом МОНУ від 08.10.2019 №1273 й викладений у

Таблиці 4

**Навчальний план для 3-4 класів початкової школи
з навчанням українською мовою**

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
	3	4	Разом
Українська мова	5	5	10
Іноземна мова (англійська мова)	3	3	6
Математика	4	4	8
Я досліджую світ*	7	7	14
Інформатика	1	1	2

Образотворче мистецтво	1	1	2
Музичне мистецтво	1	1	2
Фізична культура**	3	3	6
Усього	22+3	22+3	44+6
Додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	-	-	-
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	23	23	
Сумарна кількість навчальних годин інваріантної і варіативної складових, що фінансується з бюджету (без урахування поділу класів на групи)	25	25	50

* Орієнтовний розподіл годин між освітніми галузями в рамках цього інтегрованого предмета: мовно-літературна – 2; математична – 1; природнича, технологічна, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична – разом 4.

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів/учениць, але обов'язково фінансуються.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями і співвіднесено за допомогою індексів з обов'язковими результатами навчання першого циклу, визначеними Державним стандартом початкової освіти.

Змістові лінії кожної освітньої галузі в межах I циклу реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам'ятовування учнями/ученицями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти. Визначаючи вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньої програмою, заклад керується чинними нормативними документами у сфері освіти.

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Форми оцінювання здобувачів початкової освіти. Навчальні досягнення учнів у 1-2-му класах підлягають формувальному оцінюванню, у 3-4-му класах - формувальному та

підсумковому оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті:

- відстежувати навчальний поступ учнів;
- вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку дитини;
- діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати реалізацію освітньої програми та Державного стандарту початкової освіти, ухвалювати рішення щодо корегування навчальної програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини;
- запобігати побоюванням дитини помилитися;
- плекати впевненість у власних можливостях і здібностях.

Орієнтирами для оцінювання навчальних досягнень учнів (формуального і підсумкового) є окреслені в цьому документі *очікувані результати навчання*, об'єднані за галузями та проіндексовані відповідно до *обов'язкових результатів навчання* Державного стандарту початкової освіти.

Очікувані результати навчання слід використовувати для:

- встановлення цілей уроку, окремих видів діяльності учнів/учениць, вправ тощо;
- постійного спостереження за навчальним поступом учня/учениці з боку вчителів, батьків і самих учнів/учениць;
- поточного, зокрема й формуального, оцінювання;
- підсумкового оцінювання (для другого циклу навчання).

На основі поданих нижче очікуваних результатів навчання вчитель/ учителька може формулювати індивідуальні результати навчання учня/ учениці відповідно до опанування ним/ нею конкретного вміння (напр., намагається визначати ключові слова, визначає ключові слова, впевнено визначає ключові слова тощо), таким чином відстежуючи поступ учня/учениці за конкретний проміжок часу (напр., за два місяці).

Спостереження за навчальним поступом учнів/учениць та оцінювання цього поступу розпочинається з перших днів навчання дитини у ліцеї і триває постійно. Невід'ємною частиною цього процесу є формування здатності учнів/учениць самостійно оцінювати свій поступ.

Базова середня освіта

5-6 класи

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою.

Визначаючи вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою, заклад керується чинними нормативними документами у сфері освіти.

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні/учениці, які на момент зарахування переведення до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом встановленого зразка: свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти, табелем навчальних досягнень учня/учениці.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів за рівень початкової освіти учні/учениці повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу створюють комісію, затверджують її склад голову та членів комісії, а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складають за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року №8 у редакції наказу Міністерства освіти і науки країни від 10 липня 2019 року № 955, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6 класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) в освітній програмі закладу сформовано відповідно до додатка 1 Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти.

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання.

Рекомендовану, мінімальну та максимальну кількість навчальних годин за освітніми галузями визначено відповідно до базових навчальних планів (додаток 23 Державного стандарту).

Загальний обсяг річного навчального навантаження для 5 класу згідно наведено в

Таблиці 5

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас		
		Рекомендоване*	Мінімальне*	Максимальне*	Рекомендоване*	Мінімальне*	Рекомендоване*
Мовно-літературна **	На тиждень	11	10	13	11	10	13
	На рік	385	350	455	385	350	455
Математична	На тиждень	5	4	6	5	4	6
	На рік	175	140	210	175	140	210
Природнича	На тиждень	2	1,5	3	4	2	5
	На рік	70	52,5	105	140	70	175
Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	1,5	1	3	1,5	1	3
	На рік	52,5	35	105	52,5	35	105
Громадянська та історична	На тиждень	1	1	2	1	1,5	3
	На рік	35	35	70	70	52,5	105
Технологічна	На тиждень	2	1	3	2	1	3
	На рік	70	35	105	70	35	105
Інформатична	На тиждень	1,5	1	2	1,5	1	2
	На рік	52,5	35	70	52,5	35	70
Мистецька	На тиждень	2	1	3	2	1	3
	На рік	70	35	105	70	35	105
Фізична культура***	На тиждень	3	3	3	3	3	3
	На рік	105	105	105	105	105	105
Усього	На тиждень	29			32		
	На рік	1015			1120		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2			2		
	На рік	70			70		
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31			34		
	На рік	1085			1190		
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28			31		
	На рік	980			1085		

Навчальний план для учнів/учениць 5-6 класів закладу розроблений на основі Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою, затвердженою наказом МОН України від 19.02.2021, № 235.

У зв'язку з військовим станом та зменшенням фінансування освітньої субвенції предмети варіативної складової у навчальному плані не використовуються.

Таблиця 6

**Навчальний план
закладу загальної середньої освіти з навчанням українською мовою
(5-6 класи)**

Назва освітньої галузі	Предмети та інтегровані курси	Кількість годин на тиждень у класах	
		5	6
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Зарубіжна література	1,5	1,5
	Іноземна мова (англійська)	3,5	3,5
Математична	Математика	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2
	Географія	-	2
Соціальна та здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
	Вчимося жити разом	0,5	0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	-
	Історія України. Всесвітня історія	-	2
Технологічна	Технології	2	2
Інформаційна	Інформатика	1,5	1,5
Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1
	Музичне мистецтво	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Разом (без фізичної культури + фізична культура)		26+3	29+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		-	-
Гранично допустиме навантаження на учнів		28	31
Усього (без фізичної культури + фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		26+3	29+3

* Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі може зменшуватись, включно до мінімального показника.

** Різниця між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин у кожній освітній галузі може бути перерозподілена між освітніми компонентами цієї освітньої галузі або на інші освітні галузі, а також на вибіркові освітні компоненти (незалежно від освітньої галузі).

*** Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі може збільшуватись, включно до максимального показника, з урахуванням перерозподілу різниці між рекомендованою та мінімальною кількістю навчальних годин інших освітніх галузей.

**** Кількість навчальних годин, визначена у навчальному плані на вивчення вибіркового освітнього компонента, не включається до максимального показника навчального навантаження, передбаченого на ту чи іншу освітню галузь.

***** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів/учениць.

***** Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальної кількості годин, визначеної цим навчальним планом.

Освітня галузь «Мистецтво» реалізовується через два окремих предмети «Образотворче мистецтво» та «Музичне мистецтво».

Предмет «Соціальної та здоров'язбережувальної» галузі «Вчимося жити разом» викладатиметься в інтегрованому курсі «Здоров'я, безпека та добробут».

Враховуючи кадрове та матеріально-технічне забезпечення, за результатами анкетування учнів/учениць та на підставі рішення педагогічної ради (протокол від 30.08.2023 № 1) обрано такі модулі для вивчення предмета «Фізична культура»:

Таблиця 7

Класи	Модулі
5	«Волейбол». «Настільний теніс». «Футбол». «Аеробіка». «Баскетбол». «Панна». «Футзал». «Рухливі ігри». «Дитяча легка атлетика». «Гімнастика». «Бадмінтон». «Баскетбол 3*3».
6	«Волейбол». «Настільний теніс». «Футбол». «Аеробіка». «Баскетбол». «Панна». «Футзал». «Рухливі ігри». «Дитяча легка атлетика». «Гімнастика». «Бадмінтон». «Баскетбол 3*3».

Технології в 5-6 класах проводиться на двох спарених уроках, при цьому дівчата навчаються окремо від хлопців згідно з обраними модулями Розподіл годин технологічної освітньої галузі за вибраними модулями подано в

Таблиці 8

Розподіл годин трудового навчання

№з/п	Технології	Кількість годин	
		5-6 класи (хл.)	5-6 класи (д.)
1	Технологія електротехнічних робіт	10	-
2	Технологія писанкарства	6	6
3	Технологія створення екологічних виробів	10	10
4	Технологія виготовлення аплікації	18	18
5	Технологія ручної обробки деревини	22	-
6	Технологія добору одяг та взуття і догляд за ними	2	2
7	Технологія догляду за житлом	2	2
8	Технологія приготування їжі	-	12
9	Технологія виготовлення вишитих виробів	-	20
Усього:		70	70

Модельна навчальна програма - документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета, інтегрованого курсу та види навчальної діяльності учнів, рекомендований для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством.

Відповідно до навчального плану в освітній програмі зазначаємо перелік модельних навчальних програм, що використовуються закладом освіти в освітньому процесі, які містять опис результатів навчання учнів/учениць з навчальних предметів, інтегрованих курсів в обсязі не меншому ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами.

Під час формування переліку поданих модельних програм заклад врахував низку чинників, а саме:

- особливості та потреби учнів/учениць закладу в досягненні обов'язкових результатів навчання,
- потенціал педагогічного колективу,
- ресурсне забезпечення закладу освіти,
- навчально-методичний супровід конкретних модельних програм,

- наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей,
- варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Під час вибору модельних навчальних програм для освітньої програми закладу зверталась увага на раціональне використання навчального часу. Сформована з окремих модельних та або навчальних програм освітня програма закладу є цілісним комплексом, кожен компонент якого реалізує свої цілі та функції у тісному взаємозв'язку з іншими компонентами для формування цілісної компетентної особистості. Ці взаємозв'язки реалізуються не лише на рівні базових знань з окремих предметів, а й на рівні досягнення очікуваних результатів та видів діяльності. Перелік модельних та або навчальних програм в освітній програмі закладу охоплює досягнення учнями результатів навчання з усіх визначених Державним стандартом освітніх галузей. Заклад освіти здійснив вибір модельних навчальних програм для закладів загальної середньої освіти з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки країни» наказом МОН №795 від 12 липня 2021 року (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 серпня 2021 року № 898, наказу Міністерства освіти і науки України від 29 вересня 2021 року №1031, наказу Міністерства освіти і науки України від 13 грудня 2021 року №1358, наказу Міністерства освіти і науки України від 02 лютого 2022 року №96, наказу Міністерства освіти і науки України від 09 лютого 2022 року № 143, наказу Міністерства освіти і науки України від 11 квітня 2022 року № 324) (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novo-yi-ukrayinsko-yi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-po-etapno-z-2022-roku>), у змісті яких реалізуються концептуальні засади нового Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898.

На основі модельної та або затвердженої педагогічною радою навчальної програми предмета, інтегрованого курсу вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя/вчительки.

Автономія вчителя/вчительки забезпечена академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель/вчителька має самостійно вибудовувати послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Учитель/вчителька може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні/учениці засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем. Адміністрація закладу або працівники методичних служб можуть лише надавати методичну допомогу вчителю/вчительці з метою покращення освітнього процесу, а не контролювати його.

Таблиця 9

Освітня галузь	Модельна навчальна програма	
	назва	автор(и)
Мовно-літературна	Українська мова. 5-6 класи	Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.

	Українська література. 5-6 класи	Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А.
	Зарубіжна література. 5-6 класи	Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.)
	Іноземна мова. 5-9 класи	Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.
Математична	Математика. 5-6 класи	Бурда М.І., Васильєва Д.В.
Природнича	«Пізнаємо природу» 5-6 класи (інтегрований курс)	Коршєвнюк Т.В.
	Географія. 6-9 класи	Кобернік С. Г., Коваленко Р.Р., Гільберг Т.Г., Даценко Л.М.
Громадянська та історична освіта	Вступ до історії України та громадянської освіти. 5-6 класи	Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я
	Історія України. Всесвітня історія. 6 клас	Піскарьова О.І., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я.
Соціальна та здоров'язбережувальна	Здоров'я, безпека та добробут (інтегрований курс). 5-6 класи	Шиян О., Волощенко О., Гриньова М., Дяків В., Козак О., Овчарук О., Седоченко А., Сорока І., Страшко С.
	Вчимося жити разом. 5-6 класи	Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л.
Технологічна	Технології. 5-6 класи	Туташинський В.І
Інформаційна	Інформатика. 5-6 класи	Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.
Мистецька	Мистецтво (інтегрований курс). 5-6 класи	Кондратова Л. Г
Фізична культура	Фізична культура. 5-6 класи	Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші)

Форми організації освітнього процесу. Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня/учениці реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладу, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня/учениці реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку,

індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем/ученицею та/або його/її батьками, схвалюється педагогічною радою закладу, затверджується його керівником та підписується батьками.

Опис інструментів оцінювання. Згідно Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен учень/учениця має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним/нею освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів/учениць, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. Оцінювання здійснюватиметься за системою оцінювання, визначеною законодавством. Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

Вважати вересень та жовтень адаптаційним період, упродовж якого не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.

Свідоцтво досягнень (Додаток 1 до Рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2022 р. № 289) відображає результати навчальних досягнень учня/учениці 5-6 класу з переліку предметів та інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою закладу освіти.

Систему оцінювання результатів навчання в освітніх галузях «Мистецтво», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Фізична культура» здійснювати на позитивному ставленні до кожного учня/учениці, і враховувати не рівень недоліків та прорахунків, а рівень особистих досягнень. Визначення досягнень учнів/учениць у рівнях (Високий, Достатній, Середній, Початковий) з зазначених вище галузей нададуть змогу вчителю об'єктивно, але водночас, не пригнічуючи особистість, оцінити тих, хто не має яскраво виражених художніх чи фізичних здібностей, проте характеризується сумлінним ставленням до навчання, активністю, ініціативністю.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім рівневого або бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфолію результатів навчальної діяльності учнів тощо). Формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням/ученицям усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання.

Основною ланкою в системі контролю у закладах загальної середньої освіти є поточний контроль, що проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми доцільно поєднувати із фронтальною роботою класу. Важливо врахувати мотиваційно-стимулюючу функцію поточного оцінювання.

Окрім поточного (формувального) та підсумкового (семестрового, річного) оцінювання, у ліцеї здійснюється проміжне оцінювання результатів навчання з предметів та інтегрованих курсів. Періодичність і процедури здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначають педагогічні працівники ліцею залежно від дидактичної мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів/учениць навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

Інформування учнів/учениць про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року.

Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів/учениць до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Надання учням/ученицям зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів/учениць одне одному.

Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня/учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями/ученицями індивідуально.

Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Створення умов для формування вміння учнів/учениць аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів/учениць на спостереження своїх дій і дій однокласників/однокласниць, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям.

Тематичне оцінювання здійснюється на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів не враховуються.

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану.

Семестрове оцінювання може здійснюватися за результатами контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень. Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями/ученицями раніше. Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Семестровий контроль може бути комплексним, проводиться у формі тестування тощо. Фіксація записів тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів. Залежно від специфіки навчального предмета та кількості годин, передбачених навчальним планом на його вивчення (одногодинні курси) контроль групи результатів може проводитись упродовж навчального року. Вчитель може змістити акценти на результати опанування більш важливих тем, попередивши про це учнів на початку семестру.

Семестрове оцінювання здійснюють з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня/учениці. Проведення окремої семестрової атестації не є обов'язковим і здійснюється на розсуд закладу освіти.

Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня/учениці протягом року. Окремі види контрольних робіт, як правило, не проводяться. Запропоновані загальні критерії оцінювання результатів навчання у Додатку 2 до Рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2022 р. № 289 є орієнтовними і можуть бути застосовані в частині, що відповідає очікуваним результатам навчання, визначеним відповідною навчальною програмою. Критерії оцінювання за предметами або освітніми галузями розробляються відповідно до загальних критеріїв оцінювання з урахуванням характеристик груп загальних результатів відповідної галузі.

Оцінювання має бути зорієнтованим на очікувані групи результатів навчання, передбачені навчальною програмою з відповідного предмета або курсу. Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та свідоцтві досягнень, таблиці навчальних досягнень роблять запис «не атестований(а) (н/а)». Оцінювання навчальних досягнень учнів/учениць з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання. Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів/учениць з особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я. При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів/учениць з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня/учениці з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів/учениць (вихованців/вихованок), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення. Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі/учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ. Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами).

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі/учениці, його/її батькам (іншим законним представникам). Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованні оцінюванні, зокрема, для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем/ученицею, та коригування освітнього процесу.

Оцінювання зорієнтоване на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів/учениць доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

- розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;
- комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
- планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;
- рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

У разі порушення учнем/ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель/вчителька може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Якщо рівень результатів навчання учня/учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня/учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Базова середня освіта (7-9 класи)

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 8751 годин/навчальний рік:

- для 7 класу – 1085 годин/навчальний рік;
- для 8-х класів – 1102,5 годин/навчальний рік;
- для 9-х класів – 1155 годин/навчальний рік.

У зв'язку з військовим станом та зменшенням фінансування освітньої субвенції предмети варіативної складової у навчальному плані не використовуються.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслює навчальний план ліцею, який дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів/учениць. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні. Варіативна складова визначена з урахуванням особливостей організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів/учениць.

Навчальний план для 7-9 класів складений відповідно до таблиці 1 Типової освітньої програми України, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405 і викладений у

Таблиці 10

Навчальний план закладу загальної середньої освіти з навчанням українською мовою (7-9 класи)

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
		7	8	9	Разом
Мови і літератури	Укр. мова	2,5	2	2	6,5
	Укр. література	2	2	2	6
	Англійська мова	3	3	3	9
	Зарубіжна літерат.	2	2	2	6
Суспільствознавство	Історія України	1	1,5	1,5	4
	Всесвітня історія	1	1	1	3
	Основи правознавства	-	-	1	1
Мистецтво	Музичне мист.	1	-	-	1
	Образотворче мист.	1	-	-	1
	Мистецтво	-	1	1	2
Математика	Алгебра	2	2	2	6
	Геометрія	2	2	2	6
Природознавство	Біологія	2	2	2	6
	Географія	2	2	1,5	5,5
	Фізика	2	2	3	7
	Хімія	1,5	2	2	5,5
Технології	Труд. навч.	1	1	1	3
	Інформатика	1	2	2	5
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	3
	Фізична культура	3	3	3	9

Разом	28+3	28,5+3	30+3	86,5+9
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації	-	-	-	-
Гранично допустиме навчальне навантаження	32	33	33	
Усього	28+3	28,5+3	30+3	86,5+9

Відповідно до наказу МОН України №128 від 20.02.2002 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах» учні/учениці 5, 7, 9 класів поділені на групи при вивченні інформатики.

Враховуючи кадрове, матеріально-технічне забезпечення, за результатами анкетування учнів/учениць та на підставі рішення педагогічної ради (протокол від 30.08.2023 № 1) обрано такі модулі для вивчення предмета «Фізична культура»:

Таблиця 11

Клас	Модулі
7	«Легка атлетика». «Футбол». «Баскетбол». «Волейбол». «Настільний теніс».
8	«Легка атлетика». «Футбол». «Баскетбол». «Волейбол». «Настільний теніс».
9	«Легка атлетика». «Футбол». «Баскетбол». «Волейбол».

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань ліцею, тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а й інтегрується у змісті всіх предметів інваріативної та варіативної складових навчальних планів.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження на учнів/учениць.

Розподіл годин трудового навчання у 7-9 класах за вибраними модулями подано в

Таблиці 12

Розподіл годин трудового навчання

№з/п	Технології	Класи		
		7-8 класи (хл.)	7-8 класи (д.)	9
1	Технологія електротехнічних робіт	8		
2	Технологія виготовлення швейних виробів ручним способом		8	
3	Технологія виготовлення штучних квітів			15
4	Технологія оздоблення мозаїкою		17	
5	Технологія малярних робіт		1	
6	Технологія ландшафтного дизайну			16
7	Технологія механічної обробки деревини	9		
8	Технологія придбання продуктів харчування та інших товарів		1	
9	Технологія добору одягу та взуття і догляд за ним	2		

10	Технологія ручної обробки деревини	16		
11	Технологія проектування власного стилю			4
12	Технологія приготування їжі		8	
Усього:		35	35	35

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання відображаються у формуванні ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Навчальні плани базової освіти передбачають реалізацію освітніх галузей Типової освітньої програми та Державного стандарту через окремі предмети.

Освітня галузь «Мови і літератури» у навчальних планах реалізується через окремі предмети: «Українська мова», «Українська література», «Іноземна мова (англійська)», «Зарубіжна література».

У межах галузі «Суспільствознавство» у 7-9 класах вивчаються предмети «Історія України», «Всесвітня історія», у 9 класі додається ще предмет «Основи правознавства».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» в 7 класі та «Мистецтво» у 8-9 класах.

Освітня галузь «Математика» реалізується в 7-9 – через предмети «Алгебра», «Геометрія».

Освітня галузь «Природознавство» у 7-9 класах реалізується через предмети «Біологія», «Географія», «Фізика», «Хімія».

Освітня галузь «Технології» у 7-9 класах – через предмети «Трудове навчання», «Інформатика».

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» у 7-9 класах – через предмети «Основи здоров'я» та «Фізична культура».

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних *навчальних програмах*, перелік яких наведено в додатку 1.

Очікувані результати навчання. Освітня програма базової середньої освіти (основна школа) передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням/ученицям надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-9 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів/учениць з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні/учениці одержують конкретні завдання, про виконання яких звітують перед вчителем/вчителькою. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні/учениці самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують про виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні/учениці виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням/ученицям практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні/учениці можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).
- Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів/учениць, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Відповідно до рішення педагогічної ради від 30.08.2023, протокол №1, проведення навчальної практики в 7-8 класах відмінено через запровадження умов правового режиму військового стану та зважаючи на безпекову ситуацію.

Профільна середня освіта

10-11 класи

Освітня програма профільної середньої освіти розроблена на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №408 (і змінами, внесеними наказом МОНУ від 28.11.2019 року №1493)) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Профільна середня освіта здобувається 10 та 11 класами.

Загальний тижневий обсяг навчального навантаження здобувачів/здобувачок профільної середньої освіти для 10 класу складає 1137,5 годин/навчальний рік, 11 класу – 1067,5 годин/навчальний рік.

Навчальний план для 10-11 класів містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів. У зв'язку з військовим станом та зменшенням фінансування освітньої субвенції предмети варіативної складової у навчальному плані не використовуються.

До **базових предметів** належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України».

Педагогічною радою ліцею відповідно до наказу МОН від 28.11.2019 №1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» в 11 класі обрано викладання предмета «Фізика і астрономія» як два окремі предмети «Фізика» (за програмою авторського колективу під керівництвом В.М.Локтева), «Астрономія» авторського колективу під керівництвом Яцківа Я. Я.), які зазначаються в навчальному плані.

Реалізація змісту освіти, визначеного державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами. Із запропонованого переліку вибірково-обов'язкових предметів учнями/ученицями 10-11 класів обрано вивчення предметів «Інформатика» та «Мистецтво»:

- 10 клас: інформатика – 1,5 год., мистецтво – 1,5 год.;
- 11 клас: інформатика – 1,5 год., мистецтво – 1,5 год.

Рішення про розподіл годин для формування відповідного профілю навчання приймає заклад освіти відповідно до Порядку вибору профільного(-их) предмета(-ів) у 10 класі, схваленого на засіданні педагогічної ради від 27.03.2019 року, протокол №5.

Профільним предметом для 10 та 11 класів є історія України, на вивчення якого виділено 3 год (1,5 з інваріантної складової навчального плану та 1,5 варіативної складової).

Профільний предмет для 10 класу затверджений рішенням педагогічної ради від 07.06.2023, протокол №13.

Враховуючи кадрове, матеріально-технічне забезпечення, за результатами анкетування учнів/учениць та на підставі рішення педагогічної ради від 30.08.2023, протокол № 1 обрано такі модулі для вивчення предмета «Фізична культура»:

Таблиця 13

Клас	Модулі
10	«Легка атлетика». «Волейбол». «Баскетбол». «Футбол».
11	«Легка атлетика». «Волейбол». «Баскетбол». «Футбол».

Відповідно до рішення педагогічної ради від 30.08.2023, протокол №1, проведення навчальної практики в 10 класі відмінено через запровадження умов правового режиму військового стану та зважаючи на безпекову ситуацію.

Навчальний план для 10-11 класів на 2023/2024 навчальний рік складений відповідно до таблиці 2 Типової освітньої програми (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №408 (із змінами, внесеними наказом МОНУ від 28.11.2019 року №1493) і викладений у

Таблиці 14

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10	11
Базові предмети	24+3	23+3
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова (англійська мова)	2	2
Математика	3	3
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	-
Географія	1,5	1
Біологія і екологія	2	2
Фізика	3	3
Астрономія	-	1
Хімія	1,5	2

Фізична культура		3	3
Захист України		1,5	-
Захист України (Основи медичних знань)		-	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети		3	3
Мистецтво		1,5	1,5
Інформатика		1,5	1,5
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси	Історія України (профільний предмет)	1,5	1,5
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня		33	33
Всього фінансується		31,5	30,5

Години фізичної культури не входять до гранично допустимого тижневого навантаження на учня/ученицю.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти, зміст навчальних предметів, логічна послідовність їх вивчення. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями: мови й літератури; суспільствознавство; мистецтво; математика; природознавство; технології; здоров'я і фізична культура. Зміст кожної освітньої галузі структурується та реалізується за навчальними предметами. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах, затверджених МОНУ. Перелік програм подано в додатку 1. Тексти навчальних програм розміщено на офіційному веб-сайті МОНУ.

У рамках навчальних програм подано: очікувані результати навчання (знаннєвий, діяльнісний, ціннісний компоненти); пропонований зміст предмета; реалізації в змісту предмета наскрізних змістових ліній; внесок предмета у формування ключових компетентностей (компетентнісний потенціал предмета).

Освітня програма забезпечує досягнення учнями/ученицями результатів навчання, визначених Державним стандартом, і ключових компетенцій, визначених Законом України «Про освіту».

Рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісний підхід, який передбачає постійне включення учнів/учениць до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична спрямованість процесу навчання. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків і наскрізних змістових ліній. Навчання за наскрізними змістовими лініями реалізується насамперед через: організацію освітнього середовища; окремі предмети, роль яких при навчанні за наскрізними лініями різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною змістовою лінією; предмети за вибором; роботу в проектах, позаурочну навчальну роботу і роботу гуртків.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожного предмета, досяжні, якщо використовувати діяльнісний підхід, проблемне навчання, проектні технології, ситуаційні вправи, інтерактивні форми, роботу в парах/групах змінного складу тощо.

Формами організації освітнього процесу можуть бути різні типи уроків, практичні заняття, семінари, конференції, заліки, співбесіди, проекти (дослідницькі, інформаційні. Мистецькі), сюжетно-рольові ігри, екскурсії, віртуальні подорожі тощо.

Вибір форм і методів навчання вчитель/вчителька визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 квітня 2011 р. №329 (zareestrovano в Міністерстві юстиції України від 11 травня 2011 р. за №566/19304) та Орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом МОНУ від 21 серпня 2013 р. №1222.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти.
Здобувати профільну середню освіту можуть особи, які завершили здобуття базової середньої освіти.

Додаток 1

Перелік навчальних програм

Початкова освіта

1 клас

Предмет	Програма
Українська мова Математика Англійська мова «Я досліджую світ» Образотворче мистецтво Музичне мистецтво Фізична культура	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом О.Я. Савченко, для 1-2 класів. Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22

2 клас

Предмет	Програма
Українська мова Математика Англійська мова «Я досліджую світ» Образотворче мистецтво Музичне мистецтво Фізична культура	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р.Б.Шияна, для 1-2 класів. Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22

3 клас

Предмет	Програма
Українська мова Математика Англійська мова «Я досліджую світ» Інформатика Образотворче мистецтво Музичне мистецтво Фізична культура	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р.Б.Шияна, для 3-4 класів. Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22

4 клас

Предмет	Програма

Українська мова Англійська мова Математика «Я досліджую світ» Інформатика Образотворче мистецтво Музичне мистецтво Фізична культура	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Р.Б.Шияна, для 3-4 класів. Наказ МОН України від 12.08.2022 № 743-22
--	---

Базова середня освіта
7 клас

Предмет	Програма
Українська мова	Українська мова. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Українська література	Українська література. 5-9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804).
Алгебра	Математика. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І.) (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804).
Геометрія	Математика. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І.) (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804).
Зарубіжна література	Зарубіжна література. 5-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Англійська мова	«Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи», затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Біологія	Біологія. 6-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.
Географія	Географія. 6-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Хімія	Хімія. 7-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804.
Фізика	Фізика. 7-9 класи. Оновлена навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804.
Історія України	«Історія України. Всесвітня історія. 6-9 класи». Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698

Всесвітня історія	«Історія України. Всесвітня історія. 6-9 класи». Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Трудове навчання	Трудове навчання. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.
Основи здоров'я	Навчальна програма загальноосвітніх закладів. Наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Інформатика	Інформатика. 5-7 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Фізична культура	Фізична культура. 6-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Мистецтво	Мистецтво. 5-9 класи (авт. Л. Масол). Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804

8 клас

Предмет	Програма
Українська мова	Українська мова. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Українська література	Українська література. 5-9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804).
Алгебра	Математика. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І.) (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804).
Геометрія	Математика. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І.) (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804).
Зарубіжна література	Зарубіжна література. 5-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Англійська мова	«Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи», затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Біологія	Біологія. 6-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.
Географія	Географія. 6-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698

Хімія	Хімія. 7-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804.
Фізика	Фізика. 7-9 класи. Оновлена навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804.
Історія України	«Історія України. Всесвітня історія. 6-9 класи». Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Всесвітня історія	«Історія України. Всесвітня історія. 6-9 класи». Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Трудове навчання	Трудове навчання. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних заклад, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 №804.
Основи здоров'я	Навчальна програма загальноосвітніх закладів. Основи здоров'я Наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року №698
Інформатика	Інформатика. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Фізична культура	Фізична культура. 6-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Мистецтво	Мистецтво. 5-9 класи (авт. Л. Масол). Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804.

9 клас

Предмет	Програма
Українська мова	Українська мова. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Українська література	Українська література. 5-9 класи Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804).
Алгебра	Математика. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І.) (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804).
Геометрія	Математика. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Бурда М.І., Мальований Ю.І.) (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 № 804).
Зарубіжна література	Зарубіжна література. 5-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698

Англійська мова	«Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи», затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Біологія	Біологія. 6-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.
Географія	Географія. 6-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Хімія	Хімія. 7-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 № 804.
Фізика	Фізика. 7-9 класи. Оновлена навчальна програма, затверджена наказом МОН України від 07.06.2017 р. № 804.
Історія України	«Історія України. Всесвітня історія. 6-9 класи». Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Всесвітня історія	«Історія України. Всесвітня історія. 6-9 класи». Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Правознавство	Основи правознавства. 9 клас. Програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Трудове навчання	Трудове навчання. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804.
Основи здоров'я	Основи здоров'я. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. 5-9 класи. Наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Інформатика	Інформатика. 5-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
Фізична культура	Фізична культура. 6-9 класи. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Мистецтво	Мистецтво. 5-9 класи (авт. Л. Масол). Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (оновлена), затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 р. № 804.

**Профільна середня освіта
10 клас**

Предмет	Програма
Українська мова	Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. 10-11 класи. Рівень стандарту. Авторський колектив: Голуб Н.Б., Котусенко О.Ю. та ін.
Українська література	Українська література. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 класи. Рівень стандарту. Авторський колектив: Р.В. Мовчан, С.Р. Молочко та ін.

Математика (алгебра та початки аналізу та геометрія)	Навчальна програма з математики (алгебра і початки аналізу та геометрія) для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту
Зарубіжна література	Навчальна програма з зарубіжної літератури (рівень стандарту) 10-11 класи, що затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Англійська мова	«Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 10-11 класи», К., 2017 р.
Біологія і екологія	Програма з біології і екології для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407
Географія	Географія. 10-11 клас. Рівень стандарту. Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)
Хімія	Програма з хімії для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту (затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407).
Фізика	Програма «Фізика. Навчальні програми для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту, профільний рівень), автор В.М. Локтєв.
Історія України	Історія України. Всесвітня історія. 10–11 класи, затверджена наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Громадянська освіта	Громадянська освіта (інтегрований курс). 10 клас, затверджена наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Всесвітня історія	Історія України. Всесвітня історія. 10–11 класи, затверджена наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Інформатика	Навчальна програма (рівень стандарту), затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407.
Фізична культура	Навчальна програма «Фізична культура для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти», затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Мистецтво.	Програма «Мистецтво. 10-11 класи. Рівень стандарту» (авт. Абрамян Т. О., Аристова Л. С., Гайдамака О. В. та ін.), затверджена наказом МОН від 23.10.2017 № 1407.
Захист України	Захист України. 10-11 класи. Рівень стандарту, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698

11 клас

Предмет	Програма
Українська мова	Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання. 10-11 класи. Рівень стандарту. Авторський колектив: Голуб Н.Б., Котусенко О.Ю. та ін.

Українська література	Українська література. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. 10-11 класи. Рівень стандарту. Авторський колектив: Р.В. Мовчан, С.Р. Молочко та ін.
Математика (алгебра та початки аналізу та геометрія)	Навчальна програма з математики (алгебра і початки аналізу та геометрія) для учнів 10-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Рівень стандарту
Зарубіжна література	Навчальна програма з зарубіжної літератури (рівень стандарту) 10-11 класи, що затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Англійська мова	«Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. 10-11 класи», К., 2017 р.
Біологія і екологія	Програма з біології і екології для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407
Географія	Географія. 10-11 клас. Рівень стандарту. Затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)
Хімія	Програма з хімії для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти. Рівень стандарту (затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407).
Фізика	Програма «Фізика. Навчальні програми для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту, профільний рівень), автор В.М. Локтев.
Історія України	Історія України. Всесвітня історія. 10–11 класи, затверджена наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Всесвітня історія	Історія України. Всесвітня історія. 10–11 класи, затверджена наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Інформатика	Навчальна програма (рівень стандарту), затверджена наказом МОН України від 23.10.2017 № 1407.
Фізична культура	Навчальна програма «Фізична культура для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти», затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698
Мистецтво.	Програма «Мистецтво. 10-11 класи. Рівень стандарту» (авт. Абрамян Т. О., Аристова Л. С., Гайдамака О. В. та ін.), затверджена наказом МОН від 23.10.2017 № 1407.
Захист України	Захист України. 10-11 класи. Рівень стандарту, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698

В освітній програмі ЗЗСО «Маньківський ліцей»
Затурцівської сільської ради
Володимирського району
на 2023/2024 навчальний рік
пронумеровано, прошнуровано
_____ (_____) сторінок
Директор _____ Ігор КОШИЦЬКИЙ